

Možnosti lepší implementace mezinárodních sankcí pro příští českou vládu

Pavel Havlíček, Boris Kaliský, Lukáš Kraus

OBSAH

Shrnutí	1
Doporučení	2
Úvod	4
1 Kapacity a zdroje	5
2 Česká sankční legislativa	6
3 Lepší využití zmrazených aktiv	7
4 Kontrola vývozu	10
5 Energetický sektor	11
6 Implementace na úrovni EU	13
7 Spolupráce s Velkou Británií	14

Shrnutí

- Implementace sankcí vůči Rusku a Bělorusku se nachází v kritickém bodě vzhledem k nejisté pozici Spojených států, které v posledních měsících oscilují mezi ostrou rétorikou a minimálními praktickými kroky.
- Rusko získává stále větší podporu různých spojenců, jako je Čínská lidová republika či severokorejský režim, kteří Kremlu dodávají technologie, finanční prostředky i lidské zdroje potřebné k pokračování jeho agresivní války proti Ukrajině a širšímu Západu.
- Proto je třeba udělat v implementaci sankcí mnohem více jak uvnitř EU, tak i ve spolupráci s dalšími podobně smýšlejícími partnery, jako jsou Spojené království, Kanada, Japonsko, Rakousko a Nový Zéland, kteří pokračují ve své politice izolace Ruska a Běloruska a zvyšování tlaku na agresory.
- Vzhledem k tomu, že podoba sankčního úsilí je zakotvena na národní úrovni, hrají klíčovou roli jednotlivé členské státy EU, včetně Česka. To by přitom mělo i s nástupem nové vlády pokračovat v dosavadním přístupu uplatňování sankcí, který by měl být dále posílen a zaměřen na několik klíčových oblastí a sektorů.
- Mezi priority by měly patřit budování kapacit a lepší spolupráce s nevládními aktéry, zaměření se na zmrazená ruská aktiva či energetické sankce spolu s implementací legislativy a důslednou kontrolou vývozu.
- Česko se musí připravit na možné narušení sankční politiky EU, která je nyní schvalována jednomyslně, a hledat spojence v rámci „koalice ochotných“, včetně Spojeného království, Polska či pobaltských států, aby i v případě změn nadále vyvíjela tlak na Rusko – což je postup, který je v českém národním zájmu.

Doporučení

Příští česká vláda by měla sankce a jejich implementaci považovat za relativně levný nástroj zahraniční politiky s dalekosáhlými účinky na Rusko i Bělorusko, které představují hlavní bezpečnostní hrozbu pro zemi i celý evropský kontinent. Zároveň by vláda měla nadále investovat do silnější národní implementace, podílet se na tvorbě a přijímání nových sankcí na úrovni EU, včetně nadcházejícího 19. sankčního balíčku, a účinně využívat vlastní sankční legislativu v případech národního zájmu.

Kapacity a zdroje:

- Navýšit počet odborných pracovníků v orgánech implementujících sankce.
- Pokračovat ve vytváření specializované sankční expertízy v rámci národních úřadů, akademické sféry i občanské společnosti pro efektivní poradenství podnikům, monitoring dodržování sankcí i stíhání jejich porušení.
- Investovat do praktické výměny zkušeností a poznatků mezi podobně smýšlejícími západními institucemi a národními implementátory sankcí.
- Zaměřit se na posílení kapacity státních zastupitelství a soudů pro efektivní řešení porušování sankcí. Ukončená soudní řízení poskytnou jak informační hodnotu, tak odrazující účinek pro subjekty zvažující obcházení sankcí nebo jednající nedbale.

Česká sankční legislativa:

- Urychlit implementaci tzv. konfiskační směrnice EU.
- Řešit problematiku průtokových účtů a schémat praní špinavých peněz.
- Zvýšit transparentnost vlastnictví a zlepšit funkčnost evidence skutečných majitelů.
- Zvážit další novelizaci zákona o provádění mezinárodních sankcí s cílem zlepšit jeho vymahatelnost.

Lepší využití zmrazených aktiv:

- Podpořit alternativní využití zmrazených ruských státních aktiv ke zvýšení výnosů ve prospěch Ukrajiny.
- Zvážit další způsoby podpory Ukrajiny prostřednictvím zmrazených soukromých ruských aktiv v návaznosti na širší iniciativu na úrovni EU. Inspirovat se Estonskem a Lotyšskem při testování konfiskace soukromých aktiv napojených na ruský režim.

Kontrola vývozu:

- Rozšířit státní podporu pro malé a střední podniky v oblasti dodržování sankcí (školení, poradenství, zdroje pro implementaci mechanismů dodržování předpisů).
- Investovat do monitorovacích technologií a systémů založených na datech.
- Zapojit občanskou společnost a novináře do dohledu nad dodržováním kontrol.
- Pravidelně zveřejňovat statistiky probíhajících vyšetřování a stíhání s cílem odradit porušování kontrolních režimů.

Energetický sektor:

- Zlepšit vymáhání cenových stropů na ropu a zákazů importu ropných produktů na základě 18. balíčku sankcí.
- Podporovat sladění sankcí EU a USA v oblasti energetiky a zároveň se připravovat na možné změny americké politiky, které by mohly zhoršit společné sankční úsilí proti Kremlu.

- Urychlit úplné odstřížení od ruských energetických komodit nejpozději do konce roku 2026, včetně využití nového obchodního partnerství EU–USA v oblasti energetiky.
- Budovat odolnost vůči energetickým bezpečnostním rizikům ve střední a východní Evropě.

Implementace sankcí na úrovni EU:

- Posílit instituce EU pro koordinaci a vymáhání sankcí.
- Harmonizovat implementaci členských států, aby se předešlo protichůdným licenčním praktikám a mezerám.
- Zajistit dedikované financování implementace sankcí na národní i evropské úrovni v novém víceletém finančním rámci.
- Prodloužit intervaly pro pravidelné prodloužení sankcí, zvážit mechanismy, které by znemožnily veto u klíčových opatření, popřípadě reformovat rozhodovací procesy.
- Financovat nezávislou výzkumnou a investigativní činnost (akademickou, novinářskou i tu občanské společnosti) zaměřenou na obcházení sankcí.

Úvod

Od začátku ruské plnohodnotné invaze na Ukrajinu Česká republika podporuje ukrajinskou obranu prostřednictvím různých forem vojenské pomoci, přijímáním ukrajinských uprchlíků a aktivní politikou izolace Ruska, jejíž součástí je implementace sankcí. Vedle opatření na úrovni EU vytvořila Česká republika vlastní národní sankční seznam podle českého „Magnitského zákona“, ukončila dovoz energií z Ruska a přispěla k celoevropským mechanismům, například pomocí „catch-all provision“.¹

Vojenská pomoc zůstává nejefektivnější formou pomoci Ukrajině. Současně je uvalení nových sankcí a pečlivá implementace již existujících sankcí důležitým, doplňujícím a relativně levným nástrojem, který pomáhá jak Ukrajině, tak České republice oslabovat Rusko, tedy klíčovou bezpečnostní hrozbu.

V zájmu České republiky proto je pokračovat ve vytváření účinných sankčních nástrojů. Tento policy paper shrnuje současnou situaci a debatu kolem sankcí a načrtává možnosti jejich dalšího rozvoje a efektivní implementace příští vládou, která se formuje po parlamentních volbách z října 2025.

¹ Hana Štaffová, „Česká celní správa jako hnací motor mezinárodní spolupráce v boji proti obcházení sankcí“, Celní správa ČR, Tisková zpráva, 28. června 2025, <https://celnisprava.gov.cz/cz/tiskove-zpravy/2025/Stranky/%C4%8Cesk%C3%A1-celn%C3%AD-spr%C3%A1va-jako-hnac%C3%AD-motor-mezin%C3%A1rodn%C3%AD-spolupr%C3%A1ce-v-oblasti-obch%C3%A1zen%C3%AD-sank%C3%AD.aspx#>.

1 Kapacity a zdroje

Od počátku plnohodnotné invaze je do implementace sankcí zapojená široká škála českých institucí. Zejména Ministerstvo zahraničních věcí, Finanční analytický úřad (FAÚ), Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Celní správa ČR, Policie ČR a Česká národní banka. Od února 2022 bylo na sankční seznam EU umístěno více než 2 500 subjektů a jednotlivců, členské státy zavedly sektorové sankce, režimy na kontrolu vývozu, zmrazily ruská aktiva a zavedly další restriktivní opatření vyžadující koordinaci jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Po počátečním, spíše mírném zvýšení počtu zaměstnanců a jejich přeřazení k vyřizování prvních sankčních balíčků se personální kapacita českých institucí dále nerozšiřovala způsobem odpovídajícím nárůstu sankčního režimu.

To ostře kontrastuje s nezbytnými a důležitými investicemi do obrany a posilováním personálu v ozbrojených silách – rovněž v reakci na ruskou invazi a novou bezpečnostní realitu. Plány počítají s nejméně 2 000 dalšími vojáky z povolání a více než 5 000 vojáky v aktivní záloze.² Přestože byly přiděleny finanční prostředky, nábor a nákup vybavení si vyžádají čas.

Nová vláda by podobně měla personálně a kapacitně posilnit i instituce provádějící sankce, aby se zvýšila jejich kapacita pro implementaci. Konkrétně v oblasti poskytování informací a poradenství o sankcích a rizicích jejich porušení relevantním aktérům – zejména podnikatelské sféře. Dále pro monitoring, vyšetřování a efektivní stíhání porušování sankcí, včetně medializace. Zdvojnásobení současného počtu odborných pracovníků v klíčových implementačních orgánech by znamenalo maximálně desítky dalších zaměstnanců. Civilní specialisté na sankce navíc představují nižší personální náklady než vojenský personál – a to ještě před započtením drahého výcviku a vybavení – přičemž mohou mít okamžitý a hmatatelný dopad na vojenské schopnosti Ruska. Zefektivněním procesů a rozšířením specializovaného personálu by se Česko zařadilo po bok dalších evropských států, jako je Nizozemsko nebo Dánsko, které rozšířily svůj přístup k ekonomické bezpečnosti, jejíž nedílnou součástí je právě implementace sankcí.

² Poslední dostupná data z roku 2025: 28 285 vojáků z povolání, 4 521 vojáků v aktivní záloze. Plán výstavby ozbrojených sil do roku 2035 stanovuje cíl 30 000 vojáků z povolání a 10 000 vojáků v aktivní záloze.

Zdroj: Kvantitativní genderová analýza k 1. lednu 2025, Ministerstvo obrany ČR, 23. září 2025, https://mocr.mo.gov.cz/assets/informacni-servis/povinne-informace/1-rovne-prilezitosti/kvantitativni-genderova-analyza-k-1-1-2025_1.pdf.

Koncepce výstavby Armády České republiky 2030, Ministerstvo obrany ČR, 30. října 2025, https://mocr.mo.gov.cz/images/id_40001_50000/46088/koncepce__2030.pdf.

2 Česká legislativa v oblasti sankcí

V roce 2022 byly Parlamentem ČR poměrně rychle přijaty dva významné právní předpisy – novela zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, a dalších souvisejících zákonů,³ a také česká verze tzv. Magnitského zákona, tedy zákon o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaným v mezinárodních vztazích (sankční zákon).⁴ Teprve mnohem později však byla na národní sankční seznam doplněna první jména, což svědčilo o nedostatku zkušeností i o opatrném, legalistickém přístupu celého aparátu.

V srpnu 2025 vstoupila v platnost implementace směrnice EU⁵ proti porušování mezinárodních sankcí, patrně jako poslední zásadní legislativa⁶ schválená současnou vládou. Ta nyní umožňuje trestně postihovat i porušování některých mezinárodních sankcí spáchaných z hrubé nedbalosti a tím posiluje jejich vymahatelnost. Pro české exportéry to znamená nutnost větší obezřetnosti při volbě partnerů ve třetích zemích, aby se zabránilo nepřímému vývozu do Ruska či Běloruska.

Méně úspěšný byl již pokus o implementaci směrnice EU o konfiskaci majetku⁷. Ministerstvo spravedlnosti předložilo příslušný návrh zákona vládě příliš pozdě na to, aby mohl být přijat ještě před parlamentními volbami v říjnu tohoto roku. Tato směrnice má přitom za cíl stanovit minimální pravidla pro vyhledávání a identifikaci, zmrazení, konfiskaci a správu majetku v rámci trestního řízení. Vztahuje se i na různé další směrnice, včetně výše zmíněné směrnice EU proti porušování mezinárodních sankcí. Díky tomu bude možné snáze konfiskovat zisky osob nebo společností, které se snaží sankce obcházet.

Implementace směrnice o konfiskaci majetku je pro Česko důležitá i kvůli dlouhodobému domácímu problému s tzv. „průtokovými“ účty⁸, jinak též účty tranzitními. Tyto účty slouží k zastírání původu nezákonně získaných prostředků. Stíhání trestného činu praní špinavých peněz je však vysoce obtížné bez zjevného předcházejícího trestného činu. Bez důkazu, že peníze pocházejí z trestné činnosti, jsou orgány činné v trestním řízení povinny případ odložit a zajištěné prostředky uvolnit, a to i u vysoce podezřelých transakcí. Nový návrh zákona o odčerpání majetku protiprávního původu by umožnil zabavení majetku i bez pravomocného odsouzení jeho majitele za původní trestný čin. Soud by rozhodoval na základě okolností případu, včetně dostupných důkazů a konkrétních skutečností. Naléhavost této legislativy dokládají údaje Národní centrály proti organizovanému zločinu: v letech 2021 a 2022 byly „průtokové“ účty použity k vyprání 100 miliard Kč.⁹

³ Zákon byl vyhlášen dne 31. srpna 2022 ve Sbírce zákonů, částka 111, pod číslem 240/2022 Sb., online zde: Sněmovní tisk 253, novela zákona o mezinárodních sankcích – EU, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=253>.

⁴ Zákon byl vyhlášen dne 2. ledna 2023 ve Sbírce zákonů, částka 1, pod číslem 1/2023 Sb., online zde: Sněmovní tisk 256, vládní návrh zákona o omezujících opatřeních – sankční zákon, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=256>.

⁵ Směrnice (EU) 2024/1226 Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. dubna 2024 o vymezení trestných činů a sankcí za porušení omezujících opatření Unie a o změně směrnice (EU) 2018/1673, online: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1226/oj>.

⁶ Zákon byl vyhlášen dne 5. srpna 2025 ve Sbírce zákonů, částka 270, pod číslem 270/2025 Sb., online zde: Sněmovní tisk 861, novela zákona – trestní zákoník – EU, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=861>.

⁷ Směrnice (EU) 2024/1260 Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. dubna 2024 o navrácení a konfiskaci majetku, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32024L1260>.

⁸ Adam Hayes, „Co je to průtoková (pass-through) entita, typy, výhody a nevýhody“, Investopedia, aktualizace 31. srpna 2024, <https://www.investopedia.com/terms/f/flow-through.asp>.

⁹ Česko je v celosvětovém schématu praní peněz. Za dva roky tudy protéklo 100 miliard, říká ředitel NCOZ, in: Vít Kubant, Marie Veselá, iRozhlas.cz, 3. července 2024, online zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cesko-je-v-celosvetovem-schematu-prani-penez-za-dva-roky-tudy-protéklo-100_2407030630_jkd.

Vzhledem k říjnovým volbám a případným komplikacím se skládáním vlády je však otázkou, zda se Česku podaří implementovat směrnici do termínu stanoveného EU, tedy do 23. listopadu 2026. Je politováníhodné, že tato tolik potřebná právní úprava ustrnula navzdory známým případům ruských oligarchů, kteří využívali „průtokové“ účty k praní peněz v Česku.¹⁰

Podle oficiální zprávy Nejvyššího státního zastupitelství bylo zahájeno 23 trestních řízení v souvislosti s porušováním sankcí EU přijatých v reakci na vojenský konflikt na Ukrajině. Z celkového počtu 23 případů bylo 9 zahájeno v roce 2024. V jednom případě již trestní řízení skončilo pravomocným odsouzením (vývoz zboží podléhajícího sankcím do Ruska). Pokud jde o povahu trestné činnosti spojené s vývozem zboží podléhajícího sankcím, ve většině případů se jedná o tzv. zboží dvojího užití nebo o specifické (luxusní) spotřební zboží. V jednom případě šlo o vývoz civilního letadla, v jiném o náhradní díly pro vojenská letadla.¹¹ Rostoucí počet případů porušování sankcí EU ukazuje na naléhavou potřebu posílení příslušné legislativy, protože stávající zákony nestačí k řešení nových výzev. Nová vláda by měla urychlit implementaci směrnice o konfiskaci majetku a zvážit, zda je nutné novelizovat sankční zákon nebo zákon o provádění mezinárodních sankcí, aby lépe fungovaly v praxi.

3 Lepší využití zmrazených aktiv

V posledních měsících debata o zabavení a využití zmrazených ruských aktiv v EU ve prospěch Ukrajiny spíše stagnovala. Především pokud jde o velkou část zmrazených aktiv Ruské centrální banky v jurisdikcích EU, zejména v belgickém centrálním depozitáři a vypořádacím systému Euroclear, která dosud zůstala nedotčena.¹² Zatím se EU a zemím G7 podařilo využít pouze úroky z těchto státních rezerv k zajištění půjčky ve prospěch Ukrajiny a k financování Nástroje pro mír (EU Peace Facility).¹³ Toto řešení však neumožňuje lepší využití samotných aktiv, protože úroky dosud vygenerovaly relativně nízký výnos ve srovnání s jinými možnostmi zhodnocení. Zároveň jsou tato aktiva zranitelná a v nejhorším případě by mohla být vrácena Rusku, pokud by politické rozpory uvnitř EU způsobily zpoždění při pravidelném pololetním prodlužování platnosti sankcí.

S pokračující válkou však existuje nejen potřeba, ale i relevantní právní základ¹⁴ pro konfiskaci zmrazených aktiv a jejich přímý převod na Ukrajinu, zejména vzhledem k tomu, že rozsah destrukce způsobené Ruskem se s každým dalším dnem

¹⁰ Zdislava Pokorná, „Podezřelé ruské stamiliony pro malou pražskou firmu muselo Česko rozmrazit, ve hře je změna zákona“, *Deník N*, 6. dubna 2022, <https://denikn.cz/853110/podezrele-ruske-stamiliony-pro-malou-prazskou-firmu-muselo-cesko-rozmrazit-ve-hre-je-zmena-zakona/>.

¹¹ Nejvyšší státní zastupitelství, Zpráva o činnosti za rok 2024, 1. července 2025, online zde: <https://verejnazaloba.cz/nasz/cinnost-nejvyssiho-statniho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2024/>.

¹² Euroclear Holding SA/NV, „Top 10 akcionářů“, 1. července 2025, <https://www.euroclear.com/investorrelations/en/top-10-shareholders-Euroclear-Holding-SA-NV.html>.

¹³ ČT24, „Europoslanci schválili půjčku Ukrajině za ruské peníze“, 22. října 2024, <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/europoslanci-schvalili-pujcku-ukrajine-splatky-pujdou-ze-zmrazeneho-ruskeho-majetku-354619>.

¹⁴ Philippa Webb, „Legal options for confiscation of Russian state assets to support the reconstruction of Ukraine“, Výzkumná služba Evropského parlamentu, únor 2024, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/759602/EPRS_STU\(2024\)759602_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/759602/EPRS_STU(2024)759602_EN.pdf).

války zvyšuje.¹⁵ Přesto evropští lídři¹⁶ – včetně představitelů institucí EU, například Evropské centrální banky¹⁷ – byli z různých důvodů¹⁸ opatrní při hledání politického řešení tohoto primárně právního a technického problému. Jednou z dostupných možností je ponechat hlavní aktiva nedotčená, ale převést je z Euroclear do speciálně vytvořeného svěřenského fondu.¹⁹ Tam by mohla být investována a aktivně spravována, čímž by přinášela vyšší výnosy, aniž by byla formálně zkonfiskována, a zároveň by se tím splnila podmínka nedotknutelnosti státních aktiv. Další možnost, kterou nedávno navrhl německý kancléř Merz, je potom využít zmrazená státní aktiva jako záruku pro bezúročnou půjčku Ukrajině, a to až ve výši 140 miliard eur. Tuto půjčku by poskytly členské státy EU a její splacení by bylo navázáno na ruské reparace.²⁰

V případě soukromých aktiv zmrazených sankcemi EU nebo národní sankční legislativou byla většina zemí EU zdrženlivá ohledně uplatnění mechanismu konfiskace, především kvůli citlivosti otázky soukromého vlastnictví, často zakotveného v ústavách jednotlivých států. Výjimku představují Estonsko a Lotyšsko, které chtějí vyzkoušet možnosti a právní pevnost prostřednictvím národních opatření, která by následně mohla být replikována napříč evropským blokem. Podle estonské legislativy může Ukrajina žádat o odškodnění za škody způsobené Ruskem. Estonsko může legálně zabavit zmrazená ruská aktiva nacházející se na jeho území a převést jejich hodnotu Ukrajině jako reparace.²¹ Platí pro to několik podmínek, například souvislost mezi vlastníkem aktiv a protiprávním jednáním nebo že samotné Rusko nereagovalo na žádosti o odškodnění. Nejvýznamnější však je, že obě země šly nad rámec debaty o ruských státních aktivech a zaměřily se na soukromá aktiva patřící ruským jednotlivcům blízkým kremelskému režimu.

Tím přispěly také k evropské debatě o všech soukromých aktivech, včetně vypraných peněz a peněz ukradených z Ruska, které se nacházejí v EU. Při vyvádění

¹⁵ Skupina Světové banky, „Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment“, 25. února 2025,

<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>.

¹⁶ Reuters, „Belgian PM Says Best to Leave Frozen Russian Funds in Euroclear for Now“, 26. srpna 2025,

<https://www.reuters.com/world/belgian-pm-says-best-leave-frozen-russian-funds-euroclear-now-2025-08-26/>.

¹⁷ Ben Munster, „ECB resistance wavers as pressure mounts to seize Russian assets“, *Politico*, 10. března 2025,

<https://www.politico.eu/article/governments-may-be-warming-to-the-idea-of-seizing-russian-assets-but-the-ecb-isnt/>.

¹⁸ Odpůrci argumentují, že státní aktiva by měla zůstat nedotknutelná vůči konfiskaci, že by to podřývalo euro jako rezervní měnu a že by to vedlo k různým formám ruské odvety.

¹⁹ Tom Keatinge a Kinga Redlowska, „How to use Russia's central bank assets for Ukraine“, *Politico*, 1. dubna 2025,

<https://www.politico.eu/article/russia-central-bank-assets-ukraine/>.

²⁰ Sebastian Shukla, „German Chancellor Friedrich Merz pushes for frozen Russian assets to be used for Ukraine“, *CNN*, 25. září, 2025, <https://edition.cnn.com/2025/09/25/world/merz-european-union-russian-assets-ukraine-intl>.

²¹ Na žádost Ukrajiny nebo mezinárodně uznávaného kompenzačního mechanismu může Estonsko konfiskovat aktiva osob nebo subjektů, které finančně či materiálně podpořily protiprávní činy. Před uplatněním tohoto postupu musí ministerstvo stanovit několik podmínek: protiprávní čin způsobil prokazatelnou škodu odškodnitelnou podle mezinárodního práva; Ukrajina se domáhala náhrady škody po Rusku, které ji v přiměřené době neposkytlo; Ukrajina nebo mezinárodní organizace požádala Estonsko o použití sankcionovaného majetku jako zálohy na náhradu škody; je prokázána vazba subjektu na Rusko a jeho účast na protiprávním činu; majetek patří sankcionovanému subjektu; neexistují mimořádné okolnosti chránící zájmy subjektu. Jakmile řízení začne, ministerstvo informuje sankcionovaný subjekt a aktiva jsou prodána. Po odečtení nákladů na správu a vymáhání putuje výnos Ukrajině, mezinárodní organizaci nebo kompenzačnímu mechanismu, který o použití požádal. Viz. Tetiana Khutor, „Opinion: Estonia leads the charge on using frozen Russian assets“, *The Kyiv Independent*, 4. června 2024, <https://kyivindependent.com/opinion-estonia-leads-the-charge-on-using-frozen-russian-assets/>.

těchto prostředků historicky významně figurovalo i Česko.²² Paradoxně byla diskuse o konfiskaci ruských aktiv v Česku prozatím spíše vlažná. Ministerstvo zahraničních věcí neprojevilo ochotu toto téma dále posouvat, ačkoliv existoval návrh bývalého poslance Ondřeje Koláře a několika členů české bezpečnostní komunity.²³ A to navzdory skutečnosti, že na úrovni EU se Česko řadilo k „jestřábům“, kteří prosazovali konfiskaci ruských státních aktiv patřících centrální bance, i když ta se nacházela téměř výhradně mimo území země. Pokud jde o ruský majetek na území Česka, rozhodnutí připadne nové vládě, která vzejde z parlamentních voleb.²⁴ Současně však diskuse dostala nový impulz i na úrovni EU, kde Evropský parlament usnesením o Ukrajině²⁵ navrhl připravit právní základ pro konfiskaci a využití ruských aktiv ve prospěch Ukrajiny.²⁶

²² Jan Menšík, „Rusové perou peníze přes Česko. Vzniká návrh, jak tomu zabránit“, *Novinky.cz*, 16. října 2024,

<https://www.novinky.cz/clanek/domaci-rusove-perou-penize-pres-cesko-vznika-navrh-jak-tomu-zabranit-40492348>.

²³ „Skupina expertů navrhuje konfiskovat nemovitosti Ruska v Česku, opozici se zákon nelíbí“, *ČT24*, 23. ledna 2024,

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/skupina-expertu-navrhuje-konfiskovat-nemovitosti-ruska-v-cesku-opozici-se-zakon-nelibi-345215>.

²⁴ V listopadu 2023 české úřady fakticky zmrazily veškeré nemovitosti spravované ruským státem na území Česka. Daniela Lazarová, „Česko zmrazilo nemovitý majetek vlastněný Ruskem na svém území“, *Radio Prague International*, 16. listopadu 2025, <https://english.radio.cz/czechia-freezes-russian-state-owned-property-its-territory-8800251>.

²⁵ Evropský parlament „naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zabavily zmrazená ruská aktiva a umožnily jejich použití na obranu a rekonstrukci Ukrajiny a na odškodnění obětí v této zemi v souladu s mezinárodním právem a zásadou odpovědnosti státu; zdůrazňuje, že má-li být tohoto cíle dosaženo, je nesmírně důležité zajistit, aby aktiva ruského státu zůstala v EU blokována.“

„Usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. září 2025 o zprávách komise o Ukrajině za roky 2023 a 2024“, *Evropský parlament*, 9. září 2025, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-10-2025-0154_CS.html.

²⁶ Dominika Máchová, „Zabavení ruského majetku je možné, říká Kolář. Téma oživil v europarlamentu“, *Forum 24*, 24. července 2025, <https://www.forum24.cz/zabaveni-ruskeho-majetku-je-mozne-rika-kolar-tema-ozivil-v-europarlamentu>.

4 Kontrola exportu

Česká republika (primárně MPO, MZV, Celní správa ČR) spolupracuje s exportéry a poskytuje jim informace o sankčních režimech například prostřednictvím specializovaných seminářů o kontrolách vývozu. České orgány – zejména pak Celní správa ČR – přispívají k aktivitám na úrovni EU, zejména v rámci Strategické sítě pro vymáhání a vyšetřování obchodu a uplatňováním tzv. doložky „catch-all“.²⁷ Díky ní mohou nyní celní orgány zastavit zásilky, které nejsou uvedeny na kontrolním seznamu, pokud mají důvod se domnívat, že by mohly přispět k zakázanému konečnému užití. V současné době české orgány činné v trestním řízení vyšetřují a stíhají přibližně 30 subjektů²⁸ pro možné porušení předpisů.

Jak však ukazuje nedávný seznam²⁹ českých společností podezřelých z obcházení exportních opatření, který poskytla Ukrajina, neexistují žádná jednoduchá řešení a v oblasti kontroly exportu je třeba komplexního souboru pečlivě prosazovaných opatření.

To zahrnuje dlouhodobou spolupráci se soukromým sektorem při vytváření a posilování mechanismů *compliance*. Zejména malé a střední podniky mají často omezené zdroje a zkušenosti v provádění důkladného procesu *due diligence* v případě svých zákazníků. Některé z nich navíc dosud nepřišly do kontaktu s příslušnými kontrolními orgány, nevnímají potřebu dodržovat procesy s ohledem na kontrolu exportu ani riziko, že by mohly být stíhány.

Kromě dostatečně kapacitně zajištěné a personálně posílené podpory pro soukromý sektor může účinné sledování obcházení kontrol vývozu – ač časově i finančně náročné – přinášet cenné poznatky o sítích, nástrojích a mechanismech obcházení sankcí. Tyto poznatky pak mohou sloužit jak podnikatelskému sektoru, tak orgánům činným v trestním řízení. K dosažení tohoto cíle bude zapotřebí trvalých investic do kvalifikovaného personálu, technologií, včetně datově řízených systémů (mj. přehledné a snadno dostupné evidence skutečných majitelů³⁰), a také zapojení novinářů a odborníků z občanské společnosti, kteří mohou doplňovat oficiální vyšetřovací úsilí. Jak již bylo zmíněno, příslušné personální kapacity v ČR zůstávají blízko úrovně roku 2022.

Systematické zveřejňování výsledků vymáhání – například statistik o vyšetřování, trestních stíháních a soudních rozhodnutích – může sloužit jako nástroj učení pro zainteresované strany a také jako varování před obcházením vývozních kontrol.

²⁷ „S ohledem na existující výzvy a praktické zkušenosti při celním řízení v oblasti sankcí vznesla česká celní správa podnět na zavedení legislativního nástroje, tzv. doložky „catch-all“ do sankční legislativy. Dosavadní praxe ukazuje, že celní orgány z předložených celních dokladů při vývozu zboží nemají vždy dostatečné důkazy o úmyslu obcházet sankce. Teprve to, že pověřené vnitrostátní orgány prošetří případy, u kterých by podle celníků mohlo dojít k obcházení sankcí, může vést k získání dostatečných důkazů pro zamítnutí vývozu. Doložka dává možnost celním a licenčním orgánům EU zadržet vývoz zboží, které je uvedeno na sankčním seznamu a u něž mají důvodné podezření, že by mohlo být reexportováno do sankcionované země.“

Hana Štaffová, „Česká celní správa jako hnací motor mezinárodní spolupráce v boji proti obcházení sankcí“, Celní správa ČR, tisková zpráva, 28. července 2025,

<https://celnisprava.gov.cz/cz/tiskove-zpravy/2025/Stranky/%C4%8Cesk%C3%A1-celn%C3%AD-spr%C3%A1va-jako-hnac%C3%AD-motor-mezin%C3%A1rodn%C3%AD-spolupr%C3%A1ce-v-oblasti-obch%C3%A1zen%C3%AD-sankc%C3%AD.aspx#>.

²⁸ České noviny, „Detektivové NCOZ se zabývají třemi desítkami kauz porušování protiruských sankcí“, 26. února 2025,

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/detektivove-ncoz-se-zabyvaji-tremi-desitkami-kauz-porusovani-protiruskych-sankci/2639739>.

²⁹ Michal Tomeš, Lukáš Prchal, „Ziskali jsme Zelenského seznam českých firem obcházejících sankce. V Rusku končí i zakázané pily z Brna“, *Deník N*, 8. července 2025,

<https://denikn.cz/1780091/ziskali-jsme-zelenskeho-seznam-ceskych-firem-obchazejicich-sankce-v-rusku-konci-i-zakazane-pily-z-brna/>.

³⁰ Rejstřík skutečných majitelů (UBO) v ČR viz: <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>.

5 Energetika

Zesílení sankcí v energetickém sektoru bylo v poslední době hlavní cestou, jak potrestat Rusko za jeho útočnou válku proti Ukrajině. Příjmy z ropy a plynu tvoří trvale více než 30 % příjmů ruského státního rozpočtu.³¹ Debata se soustředila na to, jak omezit kapacity tzv. ruské stínové flotily tankerů přepravujících LNG a ropu a jak uzavřít další mezery v systému, například skrze příjmy z rafinovaných ropných produktů z ruské ropy.

Snaha omezit příjmy z exportu energetických komodit a produktů se promítla do všech nedávných sankčních kroků, nejvýrazněji do 18. sankčního balíčku EU³², který cílí na energetickou infrastrukturu, bankovní sektor a finance jako hlavní prostředky k ochromení ruské válečné ekonomiky. Zatím poslední balíček uzavřel některé zbývající mezery a zaměřil se i na další ruská aktiva – například rafinerii Vadinar v Indii kontrolovanou Ruskem, která zpracovávala ruskou ropu. Ještě významnější bylo, že 18. balíček konečně zakázal dovoz rafinovaných ropných produktů z Ruska, které obcházely dřívější ropné embargo.³³ Evropské lídři se rovněž dohodli na snížení cenového stropu ruské ropy na 47,6 USD za barel (z původních 60 USD), což vyvine na Kreml větší tlak, pokud to bude doprovázeno důsledným sledováním, dohledáváním a ideálně i následným sankcionováním ruského energetického exportu a jeho reexportu.³⁴

Aby se EU zcela odstříhla od závislosti na ruské energii, Evropská komise prosadila akční plán na postupné odpojení od ruských dodávek, který má být realizován do konce roku 2027.³⁵ Paralelně vyjednané obchodní partnerství EU–USA by mohlo dále zvýšit tlak a motivovat evropské země k přechodu na americké dodavatele v kratším časovém horizontu.³⁶ To je citlivé téma zejména pro některé státy střední a východní Evropy – především Maďarsko a Slovensko – které svou závislost na ruské ropě udržují, nebo dokonce zvyšují, a to i přesto, že Ukrajina od 1. ledna 2025 zastavila přepravu zemního plynu přes své území. Nejistý je také dovoz ruské ropy ropovodem Družba, protože Ukrajina v posledních měsících opakovaně cílila na tento přepravní systém. Teprve 18. sankční balíček vedl k tomu, že se Česko vzdalo své vlastní výjimky pro dovoz ruské ropy.

³¹ Heli Simola, „Falling oil prices reduce Russia's budget revenues“, Bank of Finland, 5. května 2025, <https://www.bofbulletin.fi/en/blogs/2025/falling-oil-prices-reduce-russia-s-budget-revenues/>.

³² Evropská komise, „EU přijímá 18. balíček sankcí proti Rusku“, 18. července 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1840.

³³ Stejně jako u cenového stropu na ropu se však „ďábel skrývá v detailu“, pokud jde o to, jak toto opatření monitorovat a prosazovat v praxi – zejména, když se zákaz neprosazuje vůči některým třetím stranám, včetně USA, Velké Británie, Švýcarska nebo Norska, nemluvě o státech Perského zálivu a dalších zemích MENA.

Isaac Levi, „EU Closes the Refining Loophole after More Than 2 Years of Pushing For This Policy“, *Centre for Research on Energy and Clean Air (CREA)*, srpen 2025, https://www.linkedin.com/posts/isaac-levi-6429ab126_eu-closes-the-refining-loophole-after-more-activity-7353700573096955904-hKk5?utm_source=social_share_send&utm_medium=member_desktop_web&rcm=ACoAABKM7KcBnEr7eKYBk4ydhfwD9BFN9SCIAMI.

³⁴ Návrh 19. balíčku sankcí počítá s úplným zákazem dovozu ruského LNG do ledna 2027, se zrušením zbývajících výjimek pro společnosti Rosněfť a Gazprom Neft, s rozšířením sankcí na ruskou stínovou flotilu a její podporovatele – včetně 118 nových plavidel – nebo s úplným zákazem transakcí s ruskými bankami a finančními institucemi, včetně těch působících ve třetích zemích, mimo jiné. Evropská služba pro vnější činnost, „Prohlášení vysoké představitelky/místopředsedkyně Kaji Kallasové k 19. balíčku sankcí“, 19. září 2025, https://www.eeas.europa.eu/eeas/russia-statement-high-representativevice-president-kaja-kallas-19th-package-sanctions_en?utm_source=chatgpt.com.

³⁵ Evropská komise, „Commission proposes gradual phase-out of Russian gas and oil imports into the EU“, 17. června 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1504.

³⁶ Evropská komise, „EU-US trade deal explained - energy aspects“, 30. července 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_25_1935.

V evropské debatě o prosazování a vymáhání ruských sankcí dále zastávají klíčovou roli USA. Na americké straně nedávno vstoupila v platnost cla jako forma sekundárních sankcí vůči Indii,³⁷ která patří spolu s Čínou a Brazílií mezi hlavní odběratele ruských fosilních paliv. Otázkou však zůstává, do jaké míry jde skutečně o Ukrajinu a Rusko a do jaké o taktický krok k uzavření bilaterální dohody s Indií, která dosud nebyla dojednána. Zejména proto, že pod prezidentem Trumpem nebyla dosud přijata žádná nová opatření proti Číně, Brazílii, Slovensku ani Maďarsku, které s Ruskem rovněž uzavírají výhodné obchody. V tomto ohledu USA zaostávají za svými evropskými protějšky a pečlivěji balancují svou pozici – což je patrné i z široce sledovaného summitu Trump–Putin na Aljašce a následných setkání. Nejnověji byla nejednoznačná pozice prezidenta Donalda Trumpa potvrzena jeho výzvou vůči lídrům NATO, aby přestali nakupovat ruskou ropu.³⁸

Americký postoj k sankcím a dalším krokům zůstává obtížně předvídatelný. EU spolu s Velkou Británií a dalšími partnery, jako je Japonsko, Kanada či další země Commonwealthu, možná bude muset posílit své partnerství, aby mohla v sankcích pokračovat případně i bez podpory USA – a zároveň pracovat na tom, aby USA zůstaly zapojené do tlaku na Rusko. V rámci EU by toto úsilí měly vést země jako Česko, Polsko, severské a pobaltské státy, a to v úzké spolupráci s Velkou Británií. V posledních měsících EU a její členské státy projeví větší odhodlání v cílení na operace stínové flotily a omezování ruských příjmů z energetického exportu. Vedle pokračujícího úsilí o identifikaci a sankcionování nových stínových tankerů by měla doplňková opatření zahrnovat lepší kontrolu (ověřování ceny) nákupů pod cenovým stropem. Diplomacie EU může tlačit na státy provozující lodní registry a poskytující lodím svou vlajku, aby omezily příliš benevolentní registrace³⁹ a prověřily nově vzniklé rejstříky (některé z nich falešné), které registraci stínové flotily usnadňují. Dále západní firmy nadále poskytují služby umožňující export ruského uhlí, často pod falešnou záminkou energetické bezpečnosti – tyto služby by měly být přezkoumány a omezeny. EU může vyšetřovat a sankcionovat terminály reexportující ruské rafinované produkty a být přísnější při jejich dovozu do EU.⁴⁰ Tyto snahy lze ještě posílit prostřednictvím lepší koordinace, monitorování, vyšetřování a konečného vymáhání.⁴¹ EU může také v rámci existujících sankčních režimů označovat subjekty ve třetích zemích, které narušují její sankční opatření, jak již začala činit, a tím ukázat administrativě prezidenta Trumpa svou ochotu převzít odpovědnost za vlastní bezpečnost – což je důležitý prvek při udržování konstruktivního dialogu s Washingtonem.⁴²

³⁷ Nikhil Inamdar, „Trump’s 50% tariff on India kicks in as Modi urges self-reliance“, *BBC*, 27. srpna 2025,

<https://www.bbc.com/news/articles/c5ykznn158qo>.

³⁸ Josh Boak, „Trump calls on all NATO countries to stop buying Russian oil, threatens 50% to 100% tariffs on China“, *The Associated Press*, 13. září, 2025, <https://apnews.com/article/trump-ukraine-oil-tariffs-nato-f8ca988188dceacb509ca40661ec3ebo?ref=rawdiary.com>.

³⁹ Gonzalo Saiz Erausquin, Tom Keatinge, „Countering Shadow Fleet Activity through Flag State Reform“, *RUSI*, 2. září 2025,

<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/insights-papers/countering-shadow-fleet-activity-through-flag-state-reform>.

⁴⁰ Více o ruském exportu energie a dostupných omezujících opatřeních viz: Centre for Research on Energy and Clean Air (CREA), Isaac Levi, „Sanctions against Russia: How the EU can constrain the Kremlin war-chest“.

⁴¹ Probíhá také diskuse o tom, nakolik postihovat porušovatele sankcí, včetně vlastníků lodí, pojišťoven, servisních společností, či dokonce vysoce postavených členů posádky a kapitánů. Isaac Levi, „Sanctions against Russia: How the EU can constrain the Kremlin war-chest“, srpen 2025, <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7353700573096955904/>.

⁴² Cyril Barabaltchouk, „Europe Must ‘Put Up or Shut Up’ on Sanctions Against Russia, Says Bessent“, *United 24 Media*, 14. srpna, 2025.

6 Provádění sankcí na úrovni EU

Jelikož jsou sankce v EU prováděny na úrovni členských států, systém implementace je institucionálně roztržštěný⁴³ a různorodý – pokud jde o politickou vůli, způsoby implementace, kapacity i schopnosti. Unie je v tomto ohledu tak silná, jak silný je její nejslabší člunek a členský stát. Oproti tomu mohou Spojené státy využít nejen své politické a ekonomické váhy, ale také lépe obsazených, centralizovaných institucí a ochoty uplatňovat sekundární sankce. Přestože pokračující spolupráce s USA je nezbytná, EU potřebuje lépe integrovat vlastní sankční úsilí, aby mohla opatření prosazovat efektivněji, a kdyby to bylo nutné, i samostatně.

EU již disponuje institucemi,⁴⁴ jejichž mandáty by bylo možné upravit tak, aby koordinovaly a podporovaly národní vymáhání, a dokonce převzaly některé prvky celoevropského, nezávislého provádění sankcí. Mezi priority, které nelze řešit na národní úrovni, patří: různorodé provádění sankčních nařízení EU napříč členskými státy (a vydávání protichůdných licencí), což vytváří příležitosti k obcházení sankcí; přísnější lhůty pro transpozici směrnic souvisejících se sankcemi (například o kriminalizaci); efektivnější vymáhání cenového stropu na ropu a zákaz rafinovaných ropných produktů.

Nedávno předložený rozpočet EU (tzv. víceletý finanční rámec, nyní v jednání) klade důraz na bezpečnost. Dostatečné financování na podporu provádění sankcí – jak na úrovni EU, tak na národní úrovni – by nejen pomohlo omezit ruskou agresi a podkopat válečnou ekonomiku země, ale také poskytlo nástroje pro posílení hospodářské bezpečnosti a odolnosti proti dalším globálním hrozbám a podpořilo závazky EU v oblasti právního státu při řešení nezákonných hospodářských a finančních aktivit.

Další opatření by měla zahrnovat prodloužení cyklů přezkumu a potvrzení sankcí, zajištění, že klíčové sankce a opatření neztratí platnost v případě disentních postojů a vydírání jednoho státu (například zmrazená státní aktiva) nebo přijetí jiného mechanismu rozhodování pro pravidelnou revizi stávajících opatření (většinové hlasování). Dodatečné prostředky by měly být vyčleněny na financování celoevropského akademického výzkumu, investigativní práce a aktivit občanské společnosti a novinářů zaměřených na podporu provádění sankcí – práce, která až donedávna spoléhala převážně na americké financování.⁴⁵

⁴³ Napříč 27 členskými státy provádí sankce EU přibližně 160 institucí.

⁴⁴ Evropská služba pro vnější činnost, příslušná generální ředitelství, Eurojust, Europol, AMLA, Úřad evropského veřejného žalobce, OLAF, Frontex, EMSA.

⁴⁵ Významným zdrojem pro výzkum, investigativu, osvětu a budování sítí, který byl flexibilní, nezátížený rozsáhlou administrativou a provozně relevantní, byly instituce v USA, včetně NED, USAID nebo Ministerstva zahraničí USA.

7 Spolupráce s Velkou Británií

Spojené království hraje důležitou roli při vymáhání sankcí proti Rusku díky své silné pozici v oblasti námořních služeb – zejména prostřednictvím tzv. Protection and Indemnity (P&I) Clubs⁴⁶ – a své strategické poloze podél klíčových námořních tras využívaných ruskou flotilou tankerů. Velká Británie také restrukturalizovala svůj systém vymáhání sankcí a investovala do jeho personálního posílení. To vyslalo silný signál podnikatelskému sektoru, aby bral dodržování pravidel vážně, a zároveň usnadnilo komunikaci a vyjasňování příslušných předpisů. Zapojení podnikatelského sektoru je oblast, kde by Česká republika mohla čerpat z britských zkušeností.

Další spolupráce na úrovni EU–UK by se měla zaměřit na zjednodušení a harmonizaci pravidel týkajících se sankcí a kontroly exportu, aby se maximalizoval dopad omezujících opatření. Tato harmonizace je obzvláště důležitá s ohledem na možné odlišné názory a postoje USA k sankcím a pro společné vymáhání cenového stropu na ropu mimo rámec G7.

Pro Česko představuje Velká Británie partnera, který se jasně staví k ruské agresi proti Ukrajině a který chápe, že je nutné udržovat mezinárodní izolaci Kremlu. V případě jakýchkoliv otřesů mezinárodního sankčního režimu bude kontinuita přístupu a vedoucí role Velké Británie užitečná při udržování základních pilířů naší reakce a fungování koalice ochotných ve prospěch Ukrajiny a proti ruské hrozbě v nadcházejících letech. Pro Česko, Polsko či baltské a severské země je Velká Británie spojencem přinášejícím know-how v oblasti provádění sankcí, které mohou posunout partnery z regionu. ČR a její instituce by měly využívat příležitosti ke spolupráci a výměně poznatků mezi institucemi provádějícími sankce, OTSI a OFSI na britské straně a FAÚ, příslušnými ministerstvy a Celní správou ČR na straně české.

⁴⁶ Pojišťují lodě a náklad, zajišťují různé finanční služby pro námořní dopravu.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace, která se věnuje výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Jako přední nezávislý zahraničně-politický think-tank AMO publikuje analýzy a poskytuje platformu pro kvalifikovanou diskusi aktérům zahraniční, evropské a bezpečnostní politiky. Aktuální témata vysvětluje i široké veřejnosti. Jejím posláním je zkvalitňovat českou zahraniční politiku a přispívat k utváření světa, který ctí hodnoty svobody, demokracie a udržitelnosti.

www.amo.cz

bsky.app/profile/amocz

info@amo.cz

x.com/AMO_cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

instagram.com/AMO.cz

www.facebook.com/AMO.cz

linkedin.com/company/amocz

Pavel Havlíček

Pavel Havlíček je analytikem AMO se zaměřením na východní Evropu, zejména Ukrajinu, Rusko a Východní partnerství. Profesně se zabývá také otázkami bezpečnosti, dezinformací a strategické komunikace stejně jako demokratizace a podpory občanské společnosti.

pavel.havlicek@amo.cz

[@Pavel_Havlicek_](https://x.com/@Pavel_Havlicek_)

Boris Kaliský

Boris Kaliský je analytikem AMO specializující se na otázky bezpečnosti, zejména na sankce proti Rusku a na oblast obranné politiky a technologií.

boris.kalisky@amo.cz

[@BorisKalisk](https://x.com/@BorisKalisk)

Lukáš Kraus

Lukáš Kraus působí ve společnosti Lobbio, kde vede tým pro advokační činnost a zaměřuje se na projekty podporující odolnost a bezpečnost České republiky. Zároveň koordinuje iniciativu „Odolné Česko“.

lukas.kraus@lobbio.cz

[@iamlukaskraus](https://x.com/@iamlukaskraus)

Tento dokument byl připraven Asociací pro mezinárodní otázky (AMO) ve spolupráci s Lobbio v rámci společného projektu Odolné Česko, s Royal United Services Institute (RUSI) a CREA za podpory Velvyslanectví Velké Británie v Praze.

Autoři by chtěli poděkovat Isaacu Levimu (Centre for Research on Energy and Clean Air) a Gonzalu Saiz Erasquinovi (RUSI, Sanctions and Illicit Finance Monitoring and Analysis Network) za jejich čas a přínos k tomuto textu.